

Valok. Eino Mäkinen

Korkeasaaren

Opas

KORKEASAAREN

RAVINTOLAA

Suositteltaan!

Musiikkia iltaisin.

NÄHTÄVYYS

jokaiselle Helsingin-kävijälle on Stockmannin tavaratalo kaupungin keskustassa. Mannermainen ostokeskus. Tutustukaa sen lukuisiin osastoihin! Valio-tavaroita kaikilla hinnoilla.

STOCKMANN

*Kalan- ja Linnunrehua
Koiranleipää*

y.m. rehulajia

*PUUTARHAKASVI-
siemeniä, taimia, juuria*

Ajanmukaisia

Puutarhatyövälineitä

myy

R. W. BJÖRKLUND
SIEMENKAUPPA

Helsinki - Keskuskatu 5

Puhelin 30 727

**Miehen mielen
mukaista!**

Johdanto

Korkeasaari on suunnilleen 20 ha laajuinen kalliosaari Helsingin itäpuolella, n. 1 km. päässä Pohjoissataman perukasta. Laivamatka viimeaini-tusta paikasta kestää 6—7 minuuttia, kävelymatka talvella jäälle aurattua tietä neljännestantin.

Saaren nimi on tunnettu yli koko maan, vieläpä maan rajojen ulkopuo-lellakin. Sen maine perustuu siihen, että siellä sijaitsee maan ainoa julki-nen eläintarha, joka samalla on pohjoisin maapallon eläintarhoista.

Ihmiskäden jalostamana on Korkeasaaresta tullut pienoinen helmi pää-kaupungin liepeille. Suvisina pyhäpäivinä erittäinkin virtailevat sinne tuhatpäiset pääkaupunkilaisjoukot, ja harvat kaupungissa vierailevista maa-seutulaisista tai ulkolaisista matkailijoista laiminlyövät tilaisuuden siellä käymiseen.

Saaren vuokrasi Helsingin kaupungilta Helsingin Anniskeluosakeyhtiö v. 1882 järjestääkseen sinne kansanpuiston. Sitä ennen se oli jo ollut mää-rättyjen väestökerrosten suosima vapaahetkien viettopaikka. Mutta järjestys saarella antoi toivomisen varaa. Sinne pesiytyi huonoja aineksia ja juo-pottelu sekä tappelu olivat siellä tavallisia ilmiöitä. Yhtiön toimesta tuli elämä saarella silmälläpidonlaiseksi, järjestys ja rauha saatiin voimaan. Luontoakin alettiin jalostaa. Tuhansia kuormia irtomaata ja lantaa tuotiin saaren poikki kulkevaan keskinotkoon. Siihen istutettiin kotimaisia ja ulko-laisia puita ja pensaita. Näin luotiin ikäänkuin vehmas keidas kallioiden väliin. Teitä rakennettiin ja rakennuksia alettiin pystyttää, m.m. nykyinen ravintolarakennus, jota sittemmin on muutettu.

V. 1888 päätettiin yhtiön hallituksen jäsenen, luutnantti Aug. Fabri-tiuksen esityksestä ryhtyä toimiin eläintarhan perustamiseksi saarelle. Ohjel-man mukaan piti näytteille asettaa etupäässä viileämmän ilmanalan eläimiä ja vallankin kotimaiseen eläimistöön kuuluvia lajeja, joiden menestymisestä saarella oli toiveita. Yhtiön hoidossa, sen voittovaroilla ylläpidettynä, ke-hittyi Korkeasaaresta ja sen eläintarhasta vähitellen yksi kaupungin suosi-tuimpia virkistyspaikkoja ja päänähtävyyksiä. Määrätietoista työtä jatketiin laitoksen edelleenkehittämiseksi v:sta 1910 sen intendentinä toimineen maisteri Rolf Palmgrenin johdolla. Saman johdon alaisena saari, Helsingin kansanpuistoista ensimmäinen, siirtyi v. 1919 kaupungin hallintaan.

Eläintarhan nykyisen johdon pyrkimyksenä on mahdollisuuksien puit-teissa edelleen kehittää hoiviinsa uskottua laitosta, jotta se entistä paremmin ja monipuolisemmin täyttäisi varsinaisen tarkoituksensa tarjota laajoille kansankerroksille jalostavaa tietoa ja virkistystä läheisessä seurustelussa luonnon kanssa sekä ohjata kaikkia sitä rakastamaan ja vaalimaan.

KORKEASAAREN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

Korkeasaaren eläintarha on yleisölle avoinna klo 10:stä auringonlaskuun. Avoveden aikana on saarelta poistuttava viimeistään viimeisen laivan lähtiessä kaupunkiin.

Saaren päälaituria saavat vain säännöllistä liikennettä välittävät höyrylaivat käyttää ja muutenkin on alusten kytkemiseen nähden noudatettava mahdollisesti annettavia erikoisohteja.

Koiria ei saa minään vuodenaikana tuoda saarelle.

Eläinten hätyyttäminen, ärsyttäminen ja räikkääminen on jyrkästi kielletty. Eläinten ruokkiminen suhteen annettuja määräyksiä on ehdottomasti noudatettava.

Saarella on noudatettava siisteyttä ja hyviä tapoja eikä siellä saa esiintyä häiritsevästi eikä päihtyneenä.

Kukkien poimiminen, oksien taittaminen samoin kuin istutusten sekä suojustettujen nurmikoiden tallaaminen ja vaatteiden asettaminen niille tai puiden oksille on kielletty.

Uiminen ja uima-asussa esiintyminen on luvallista ainoastaan tarkoitukseen varatuissa paikoissa.

Tulenteko on sallittu vain primuskeittillä. Jokainen on velvollinen huolellisesti käsittelemään tulta ja hehkuvia esineitä. Julkisten kokousten ja huvien pitäminen, telttojen pystyttäminen, kaupustelu, mainoslehtien jakelu, rahapeli y.m.s. on kielletty.

Paperi- ja eväsjätteiden t.m.s. heittäminen häkkeihin, käytäville, nurmikoille tai mereen on kielletty. Tähän tarkoitukseen on käytettävä sitä varten saarelle asetettuja paperikoreja tai rikkatunkioita.

Löytötavarat pyydetään jättämään saaren puisto-osaston kaitsijalle, jolta kadotettuja esineitä myös voidaan tiedustella.

Ensiapua varten käännätköön eläintarhan rehumestarin tai puisto-osaston kaitsijan puoleen.

Henkilö, joka ei noudata näiden järjestyssääntöjen määräyksiä, poistetaan saarelta. Vahingonteosta ja ilkeästä saatetaan syyllinen edesvastuuseen.

Korkeasaaren henkilökunta on velvollinen valvomaan järjestyä ja turvallisuutta saarella ja on sen antamia määräyksiä ehdottomasti noudatettava.

Mahdolliset valitukset ja kyselyt on tehtävä eläintarhan valvojalle saarella tai kaupungin kansanpuistojen isännöitsijälle.

Lapset huviajelulla.

Tiedonantoja yleisölle

AKVAARIORAKENNUS on yleisölle avoinna toukokuun 1 p:stä syyskuun loppuun joka päivä klo 13—17. Pääsy maksuton.

NÄKÖTORNI on kauniilla säällä avoinna toukokuun 15 p:stä syyskuun 15 p:ään klo 11.30—21. Pääsymaksu 1 mk.

KIVENNÄISKOKOELMA on nähtävänä joka päivä toukokuun 15 p:stä syyskuun 15 p:ään klo 13—15 ja 17—19. Pääsy maksuton.

UIMALAITOS ja **HIEKKARANTA** ovat avoinna uimakauden aikana joka päivä klo 10—20.

RAVINTOLASSA tarjoillaan joka päivä toukokuun alusta syyskuun loppuun, alkaen klo 10 viimeisen laivan lähtöön. Ravintolalla on täydelliset 1-luokan anniskelu-oikeudet.

AASILLÄ-AJELUA ja **RATSASTUSTA** järjestetään toukokuun 1 p:n ja marraskuun 1 p:n välisenä aikana jokaisena pyhäpäivänä kauniilla säällä klo 11.30—17.30. Arkisin sään ja tarpeen mukaan. Lähtö keskiaukealta. Maksu 1 mk ajelusta ja 2 mk ratsastuksesta lapselta ja kierrokselta.

KAMELIRATSASTUSTA kaikille ikäasteille järjestetään samoin pyhäisin klo 11.30—17.30 kamelin karvanluonnin päätyttyä kesäkuun lopulla kauden loppuun. Arkisin tarpeen mukaan. Maksu yhdeltä ratsastajalta 3 mk, kahdelta lapselta 4 mk ja aikuiselta ja lapselta 5 mk.

LEIJONAIN syöttäminen tapahtuu klo 16.15.

PIKAVALOKUVIA otetaan laivarannassa ja pienemmän karhulinnan luona. Kuvia voi ottaa myös kamelien ja aasien kanssa.

KUVAPOSTIKORTTEJA saaren eläimistä myytävänä akvaariossa, kioskeissa, näkötornilissa, kivennäispaviljongissa y.m.

JUOMAPAIKKOJA on laivarannassa, petolintuhäkitön ja akvaarion luona.

KÄYMÄLÖITÄ on eri puolilla saarta (löydetään kartasta).

YLIKULKU pyhäisin Mustikkamaalle tapahtuu veneellä eläintarhan valvojan asunon luona olevalta laiturilta. Maksu 1 mk hengeltä.

Ohjeita eläinten syötössä

Eläintarhassa käyvälle yleisölle on mieluisimpia asioita syöttää tarhan eläimiä. Siinä tarjoutuu paras tilaisuus seurusteluun niiden kanssa. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon seuraavaa:

Sopimaton ja liian runsas ravinto koituu helposti vaaraksi eläimen hyvinvoinnille. Senvuoksi on esille asetettu kieltotauluja, joissa erinäisiä eläimiä kielletään syöttämästä. Tämä koskee erityisesti hirvieläimiä, joiden suolistossa esim. tavallinen ruisleipä voi aikaansaada hengenvaarallisia häiriöitä. Mutta yleensäkin sairastuvat märehitjit helposti runsaista leipäannoksista.

Homehtuneita leivänpaloja ei pidä millekään eläimelle ojentaa, ei myöskään vanhoja juustonkuoria, makkarantähteitä, appelsiininkuoria y.m.s. Sokeria ja karamelleja on

annettava säästeliäästi, suklaata mieluimmiten ei lainkaan. On aivan tarkoituksetonta heittää tällaisia makupaloja, samoin kuin leipää, yksipuolisille lihansyöjille, kuten leijonille ja ilveksille. Ne aiheuttavat vain epäsiisteyttä.

Puiden lehtiä tai oksia ei myöskään pidä tarjota eikä yleensä mitään, minkä sopivaisuutta hiemankin voi epäillä.

Raikkaat hedelmät, porkkanat, salaatti, ja maapähkinät ovat useimmille kasvissyöjille ja petoeläimillekin, kuten karhuille, pesukarhuille ja mäyrille haluttuja ja terveellisiä. Leivästä ovat vesirinkelit erikoisen soveliaita.

Eläimellisestä ravinnosta tulevat yleisön antamina kysymykseen korkeintaan vain tuoreet silakat (jääkarhuille, hylkeille, saukoille y.m. petoeläimille sekä lokkilammikon asukkaille) sekä pilaantumattomat munat (petoeläimille ja apinoille).

Eläinten ruokaa on saatavana saaren kioskeista.

Lopuksi on torjuttava se yleinen harhaluulo, että eläimet eivät saisi kylliksi ruokaa hoitajiltaan. Lähempänä on ylensyömisen vaara, jonka merkkejä usein nähdään pyhäpäivinä, kun runsaasti yleisöä käy saarella.

Akvaario

Tämänniminen Korkeasaaren eläintarhan osasto on laadussaan vallan vaatimaton. Sen hallussa oleva, vain yhden huoneen käsittävä rakennus on alkuaan rakennettu työtuvaksi. Huoneessa vallitsee suuri tilanpuute. Lisänähtävyyksille ei ole enää tilaa. Pyhäisin on siinä aika tungos, joten jokainen, joka tahtoo rauhassa tutustua akvaarion nähtävyyksiin, tekee viisaammin käydessään siellä arkipäivinä.

Rakennuksessa on näytteillä, paitsi varsinaisia akvaarioita kultakaloineen ja kulta-säyneineen y.m. kaloineen, erinäisiä matelijoita, s.o. kilpikonnia ja käärmeitä, viime mainituista erikseen mainittuna jättiläiskäärme, kotimaisia pikkulintuja, ja ennenkaikkea joukko papukaijoja y.m. ulkolaisia häkkilintuja. Lisäksi on siellä nähtävänä tarhassa aikoinaan elänyt pieni myskihärkä täytettynä.

Kivennäiskokoelma

Tämä pieni museo, tunnettu nimeltä "Mineralia", on tavallaan erillinen, pieni laitos Korkeasaarella. Se on järjestetty entiseen virvoitusjuomapaviljonkiin, joka sijaitsee komealla mäellä laivalaiturin eteläpuolella.

Pohjana tälle kokoelmalle, joka käsittää edustavia näytteitä kotimaaisista kivilajeista, malmeista y.m. hyödyllisistä kivennäisistä sekä niistä saaduista tuotteista, on keräelmä, jonka Korkeasaarelle aikoinaan lahjoitti vuori-insinööri tri O. Trüstedt-vainaja. Kokoelmaa on sittemmin täydennetty ja on sen nykyiselleen järjestänyt tri A. Laitakari. Paviljongissa on halullisten käytettävissä myös kotimaista geologista ja mineralogista kirjallisuutta. "Mineraliomäen" saarenpuoleisella sivulla, nurmikolla, on näytteillä eräitä isoja kivilajien näytekappaleita. Paikan on kansanhuumori ristinyt "eläinten hautausmaaksi."

Leijonalinna

Korkeasaaren kaakkoon viettäville kalliorinteille kohoaa kuluvaan kesän aikana uhkea rakennus, leijonalinna, jonne eläintarhan kolme leijonaa tullaan sijoittamaan. Laitos tulee tosiajanmukainen. Katsojat voivat täällä vallan vapaasti — ilman erottavia kaltereita, vesihaudan erottamalta korokkeelta — ihailla "linnan" muhkeita asujamia niiden liikkuessa aurinkoisella kalliopihallaan, kuin konsanaan täydessä vapaudessaan kotimaansa vuoristossa. Lämmin, ilmava ja valoisa talvisuoja tilavine karsinaosastoineen tarjoaa hoidoille niinikään mitä suotuisimmat viihtymisen ja menestymisen edellytykset.

Leijonalinnan rakennustyöt suorittaa Helsingin kaupungin rakennuskonttori. Rakennuksiin tarvittavat tiilet ja sementin, ovat toimittaneet, edellisen Riihimäen Tiilitehdas Riihimäeltä ja jälkimmäisen Paraisten Kalkkivuori Oy.

Kiertokäynti Korkeasaarella

Jos mieli rajoitetussa ajassa tehdä kiertokäynti saarella, on parasta tehdä se järjestelmällisesti. Melkoisia mutkia ei siinä tosin voida välttää johtuen vaikeuksista, joita maastosuhteet ovat aiheuttaneet häkkien ja teiden sijoittamiselle. Oppaassa olevassa kartassa on punaisella viivalla merkitty suositeltava kierto. Numeroselitykset kartan sivussa ilmaisevat, mitä missäkin paikassa on.

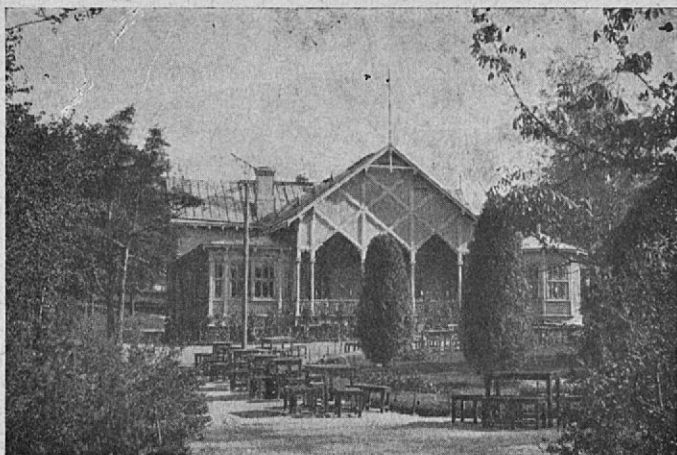
Suunniteltu kierto aloitetaan jääkarhulinnasta (1), joka on rannalla vasempaan tulolaiturista. Siitä nouseaan suoraan ylös mäkeä isommalle karhulinnalle (2), joka on vanhan Tassu-karhun oleskelupaikka. Poiketaan sitten oikealle lammas- ja vuohitarhan (3) luo. Sieltä siirrytään karhulinna yläpuolelle ja tietä seuraten saaren korkeimman kukkulan yli, jolloin vasemmalle jäävät piisami- ja tuhkurihäkit (4, 5) sekä oikealle lokkilammikko (6), jossa on muitakin vesilintuja, sekä n.s. ylä-saukkohäkki (7). Edempänä on vasemmalla graniittinen vesilinna (8), joka toimii samalla näköalatornina. Sinne pistäytyminen maksaa vaivan. Kulku jatkuu alaspäin porotarhan (10) ja hopea- sekä sinikettuhäkkien (11, 12) välitse vastaan tulevalle päätielle. Tältä laskeudutaan alas rantaan hyljehäkille (13), missä käännetään oikealle. Rantatietä seuraten ja (14) saaren valvojan asunnon kiertäen nouseaan jälleen ylös pienemmän karhulinna (15) sekä sieltä oikealla puolella sijaitsevien susi- ja naalihäkkien (16, 17) luo. Täällä käännetään ympäri kulkien oikealla kädellä olevan kallion ja makeiskioskin sivuitse isolle petolintuhäkkistölle (18). Tästä oikealla olevalla aukiolla sijaitsevat n.s. apinapatsaat (19), joissa marakatteja pidetään sopivalla säällä näytteillä. Niiden yläpuolella on n.s. faasaanihäkkistö (20), jonka eri osastoissa nähdään myös riikinkukko ja jäniksiä. Korkean ahmahäkin (21), kaniinitarhan (23) ja punakettujen häkin (24) luona viivähdettyämme vasemmalla sivuuttaen kotkahäkin (22), päädyimme ravintola-aukion edustalle pystytetyn tilapäisen petolainhäkin (25) luo. Sieltä kierrämme kotkahäkin taitse ja pienen puutarhan (26) sivuitse akvaariorakennukselle (27). Näillä tienoin oleskelevat tavallisesti saarella vapaina liikkuvat linnut, kurjet, tuonenkurjet, kalkkunat, riikinkukot ja helmikanat.

Akvaariorakennukselta jatkamme matkaa sen takana olevalle apinahäkkistölle (28). Sieltä kuljemme kasvitarha-alueen ja puutarhurin asunnon (29, 30) välitse alas rantaan vesilintutarhalle (31, 32), jossa on näytteillä joutsenia, pelikaaneja, flaminkoja, han-

hia ja ankoja. Sen toisessa päässä, vesilintutalon (33) nurkkauksessa sijaitsee saukkohäkki (34). Vähän ylempänä on alkuaan majaville rakennettu mäyrähäkki (36) ja sivumpana puumahäkki (35). Olemme nyt saaren itäsyrrällä, tuuheita lehtipuita kasvavassa keskinotkossa. Keskiaukiota kohti nousevaa tietä pitkin kulkien sivuutamme puoli-kuun muotoisen skunkkihäkin (37), piikkisikahäkin (38) sekä ristikkohäkin (41), jossa majailevat marsut ja pikkupedot. Oikealle jäävät metsästysfasaanin (39) ja pesukarhun (40) monikulmioiset häkit. Täältä käännyimme vasempaan ja nousemme vesipuhveli-, villisika- ja hirvitarhojen (42, 43, 44, 47) välitse mäelle, missä oikealla sijaitsee pitkä rakennus, entinen keilarata, nykyään varastosuoja. Vasemmalla näkyy laajahko hirsinen aitaus (45), jossa asustaa yksi saaren päänähtävyyksiä, "leijonalinna" (74) betonimuureineen. Sen katsojakorokkeelle tai rakennukseen pääsemisestä peritään erityinen oviraha. Leijonalinna poistuessamme palaamme äskenmainitun entisen keilaradan luo ja kierrämme sen eteläpuoleisen aitauksen (46), jossa nykyään ovat mufflonlampaat. Sitten laskeudumme kuusipeuratarhan vierustaa jälleen saaren keskinotkoon, josta on lyhyt matka keskiaukiolle, ravintolarakennuksen (48) luo.

Täällä, kukkaisistutusten keskellä tai yläpuolisessa "Porvoonmäen" kahvilassa on sopivaa hetkinen viivähtää ja nauttia virvokkeita tai aterioita. Ravintola-aukiolla kiintyy huomio neljään amerikkalaiseen tuijapuuhun. Lasten huviajelut ja ratsastukset aaseilla tarjoavat täällä omalaatuista viehätystä sekä katsojille että osanottajille. Levon jälkeen suuntautuu kulku oravahäkille (51) sekä edelleen alaspäin malajilaiskarhun häkin (52), ketjuissa pidettävän suden (53) ja lammastarhan ohi ilveshäkille (55). Täältä käännyimme vasemmalle, kulkien laivarannasta johtavan päätien poikki pikkunotkoon, jossa aasi- ja kamelitarhat (56, 57) sekä iso 3-osainen metsälintuhäkki (58) sijaitsevat. Viimemainitussa on myös joitakin vesi- y.m. lintuja. Täältä alkavat kameliratsastukset pyhäpäivinä.

Saaren eläinnähtävyydet ovat nyt nähty. Jällellä on vielä eräitä huomion arvoisia paikkoja, joista mainittakoon näkötorni (59), jonne mukavimmin mennään ravintolan

Korkeasaaren ravintola. Valok. Korttikeskus.

vieritse. Sieltä aukeaa yllättävän monipuolinen näköala kaupunkiin ja sen lähiympäristöihin. Näkötornilta on sopiva pistäytyä loivasti itään laskevaa tietä saaren eteläpuoliskolle, joka kallioalue on jokseenkin luonnontilassa, sekä hiekkarannalle, ja nauttia sen tai uimahuoneiden tarjoamista virkistyksistä, minkä jälkeen kulku sopivimmin suunnataan saaren eteläsyryä kaartavaa tietä pitkin kamelitarhaa vastapäätä sijaitsevalle korkealle mäelle, jolle on sijoitettu saaren kivennäiskokoelma (60). Tällä mäellä on sopivaa, viehättävää meri- ja kaupunkimaisemaa katsellen, odotella laivan saapumista pois lähtöä varten.

Järjestelmällinen katsaus Korkeasaaren eläinkantaan

Perinteittensä mukaisesti pyrkii Korkeasaaren Eläintarha lähinnä antamaan kuvan kotimaisesta eläimistöstä, mutta samalla kuvastamaan laajempaa kokonaisuutta, n.s. palearktista aluetta, johon luetaan koko Eurooppa, Aasia Intiaa lukuunottamatta, ja Saharan pohjoispuolinen osa Afrikasta.

Viime aikoina on eläintarhan ohjelmaa laajennettu käsittämään myöskin n.s. nearktisen alueen, t.s. Pohjois-Amerikan eläimiä, ja täydellä syyllä, sillä nimenomaan sikäläinen imettäväiseläimistö samoine ja sijaislajeineen osoittaa silmiinpistäviä yhtäläisyyksiä Vanhan maailman kanssa.

Maapallon pohjoisimpana eläintarhana kuuluu Korkeasaaren Eläintarhalle luonnostaan myös arktisen eli Pohjoisen Jäämeren alueen eläimistön edustus. Tässä kohden on vielä huomattavia aukkoja täytettävänä. Suurin osa yllämainittujen alueiden eläimistöä tarkenee läpi vuoden ulkosalla ja on siis talvellaikin näytteillä. Toiset taas, kuten useimmat kotimaiset haukat, ovat talveksi siirrettävät sisätiloihin. Jotkut eläimet, esim. karhut, pesukarhut ja mäyrät, ovat sydäntalveksi talviuneen vaipuneet.

Jo pelkästään sopivien lämmitettävien sisätilojen puutteen vuoksi ei Korkeasaaren eläintarha toistaiseksi voi hoidokkiensa joukkoon sisällyttää kovinkaan monia lämpimän ilmanalan eläinlajeja. Muutamat niistäkin, esim. malaijlaiskarhu kestävät sentään meikäläisen talven hyvin ulkosalla.

Allaseuraava luettelo ei ole vallan täydellinen, jotapaitsi pieniä muutoksia tapahtuu kaiken aikaa. Nimien kohdalla olevat numerot viittaavat vastaaviin pieniin numeroihin häkeissä tai muissa säilytystiloissa.

IMETTÄVÄISIÄ Apinoita

Näitä on Korkeasaareissa vain n.s. itäapinoita, marakatteja ja makakeja.

Marakatit ovat pieniä, pitkähäntäisiä ja lyhytturpaisia, vilkkaita apinoita, jotka asustavat Afrikan metsissä. Kiipeävät taitavasti puissa ja ovat järjestään seuranhaluisia. Niiden parvilla on omat johtajansa. Marakatit syövät erilaisia hedelmiä ja kasviksia, joita tallettavat tilapäisesti poskipusseihinsa, mutta myös linnunmunia ja pikkueläimiä; ne ovat vihattuna vitsauksena viljelyksille. Marakatteja on n. 20 lajia. Näistä ovat Korkeasaarella edustettuina:

- *1. VIHERTÄVÄ MARAKATTI — *Cercopithecus sabaeus*. Selkä vihertävän harmaa. Avoimen maaston apinoita Länsi-Afrikasta. Posetiivarien tavallinen seuralainen.
2. TANTALUS-MARAKATTI — *Cercopithecus aethiops*. Kauneimpia marakatteja. Tumman harmaa, kurkku ja niska valkeat, päälaki ruosteenpunainen. Kotoisin Länsi-Afrikasta.
 Makakit ovat ruumiinrakenteeltaan marakatteja vankempia. Niiden kuono on ulkonevampi. Hännän pituus vaihtelee. 8 lajia, joista yksi afrikkalainen, muut aasialaisia. Niitä ovat:
3. BUNDERI I. RESUSAPINA — *Macacus rhesus*. Kellertävän ruskea, istuinkamarat räikeänpunaiset. Kotoisin Intiasta; puolipyhänä eläimenä pidetty. Hyvin oppivainen, mutta käy vanhemmiten äreäksi ja vihaiseksi.
4. MAKAKI I. MONJETTI — *Macacus cynomolgus*. Kotoisin Intiasta.

Petoeläimiä

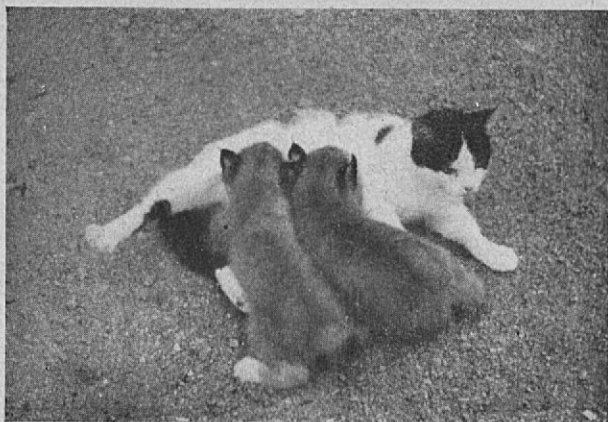
Kissanheimoisia

5. ILVES — *Lynx lynx*. Suomen ainoa luonnonvarainen kissapeto, verenheimoinen jäniksien ja lampaiden tappaja, esiintyy pääasiallisesti enää vain Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan-asutuilla salomailla. Lapista puuttuu. Korkeasaaren nuori ilves, "Misse", joutui emonsa tapaturmaisen kuoleman takia vastasyntyneenä (heinäkuulla 1932) kissan hoitoon ja oli kasvatusemonsa häkkitoverina syksyyn 1934, jolloin sijoitettiin samaan häkkiin isänsä kanssa.
6. LEIJONA — *Felis leo*, eläinten kuningas, uroksella komea kaulaharja. Varsinaisesti Afrikan savannien eläimiä. Vaarallinen kaikenlaisille isommille kasvinsyöjille, antilopeille, seeproille y.m., mutta myös ihmisten kotieläimille, jotkut yksilöt ihmisillekin. Korkeasaaren leijonista on nuorin, uros "Leo" syntynyt Suomessa elokuulla 1931, toiset n. puolta vuotta vanhempia. "Leo" saatu lahjana maassa vierailleen tshekkoslovakialaisen eläinsirkuksen omistajalta, hra Konradilta. Vanhemmat leijonat, joista toinen lienee kaksisukuinen (hermafrodiitti), on ostettu samalta sirkukselta.
7. PUUMA — *Felis concolor*, yksivärinen amerikkalainen kissapeto, kiipeilee puissa ja ahdistelee enimmäkseen pienempiä ja turvattomampia eläimiä.

Näädänheimoisia

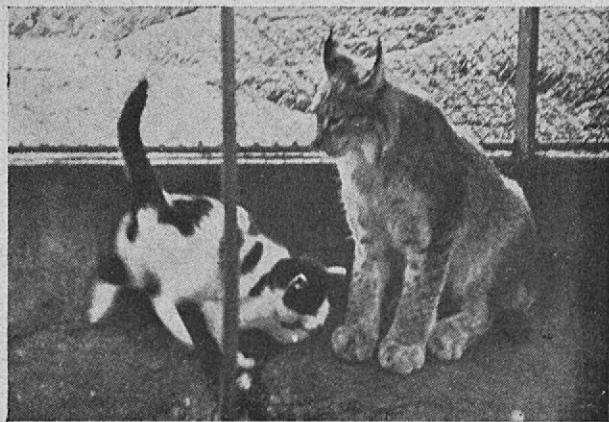
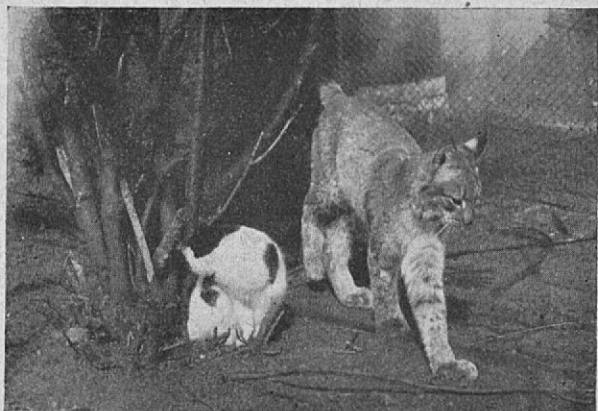
8. MÄNTYNÄÄTÄ — *Martes abietum*. Ketterä puussakiipeilijä, oravan perivihollinen. Suomessa etelästä Lappiin, mutta kaikkialla jo hyvin harvinainen. Metsiemme jaloin turkiseläin. Rauhoitettu.
9. KÄRPPÄ — *Mustela erminea*. Suomen ja koko pohjoisen pallonpuoliskon yleisin peto. Vaihtaa väriään: kesällä ruskeaselkäinen, talvella valkea, hännänpää aina musta. Verenheimoinen hiirien, myyrien ja lintujen hävittäjä, käy joskus jäniksenkin kimppuun. Arvokas turkiseläin.

* Järjestysnumerot liittyvät häkeissä oleviin numeroihin.

*Perheidylli.
Ilveksenpennut kas-
vatusemoineen 1932.
— Valok. V. Setälä.*

*"Misse" ja "pikku-
äiti" vuotta myö-
hemmin. — Valok.
V. Lehtonen.*

*Ystävykset kuvattui-
na 1934.
Valok. V. Lehtonen.*

Korkeasaaren kartta

Punaisilla viivoilla varjostetut kohdat ovat tarhoja ja eläinten suojia, kokonaan mustat muita rakennuksia.

Punainen nuoliiviiva osoittaa suositeltavan kiertokäynnin. Oheelliset numerot liittyvät vain karttaan.

1. Jääkarhulinna.	37. Skunkkihäkki.
2. Suurempi maakarhulinna.	38. Piikkisikahäkki.
3. Vuohi ja lammastarha.	39. Fasaanihäkki.
4. Piisamimyyrän häkki.	40. Pesukarhuhäkki.
5. Tuhkurihäkki.	41. Pikkupetojen häkki.
6. Lokkilammikko.	42. Vesipuhvelin tarha.
7. Ylä-saukkohäkki.	43. Alahirvitarha, villisiat.
8. Vesilinna.	44. Ylä-hirvitarha.
9. Oravahäkki.	45. Piisonitarha.
10. Porotarha.	46. Mufflonlampaiden tarha.
11. Hopeakettuhäkki.	47. Hirvieläinten tarha.
12. Sinikettuhäkki.	48. Ravintola.
13. Hyljehäkki.	49. Porvoonmäen kahvila.
14. Eläintarhan valvojan asunto.	50. Musiikkipaviljonki.
15. Pienempi karhulinna.	51. Oravahäkki.
16. Susihäkki.	52. Malajilaiskarhun häkki.
17. Naalihakki.	53. Suden aitaus.
18. Haukka- ja pöllöhäkki.	54. Rehuestarin asunto.
19. Apinapatsaat.	55. Ilveshäkki.
20. Fasaanihakistö.	56. Aasitarha.
21. Ahmahäkki.	57. Kamelitarha.
22. Kotkahäkit.	58. Metsälintuhäkki.
23. Kaniinitarha.	59. Näkötorni.
24. Kettuhäkki.	60. Kivikokoelma.
25. Väliaikainen leijonahäkki.	61. Rantakioski.
26. Puutarha.	62. Saunarakennus.
27. Akvaario-rakennus.	63. Virvoitusjuomakioski.
28. Apinahäkit.	64. Saarenvartijan asunto.
29. Talousrakennuksia, kasvihuone y.m.	65. Eläintenhoitajan asunnot.
30. Puutarhurin asunto.	66. Venelaituri. Kulku Musikkimäelle.
31. Joutsentarha.	67. Kaatopaikka.
32. Vesilintutarha.	68. Naisten uimahuone.
33. Vesilintutalo.	69. Miesten uimahuone.
34. Ala-saukkohäkki.	70. Hiekkarannan pukeutumisuoja.
35. Puumahäkki.	71. Rantapaviljonki.
36. Mäyrähäkki.	72. Käymälät.
	73. Rehusuojia.
	74. Leijonalinna.

10. HILLERI — *Foetorius putorius*. Levittäytynyt maahamme idästä päin viimeisten vuosikymmenien aikana. Nyt yleinen suuressa osassa Etelä- ja Keski-Suomea. Suosii asutuksia, viihtyy kaupungeissakin. Rottien hävittäjä, kanarosvo, liha-aittojen varas. Turkiseläin.
11. FRETTI — *Foetorius putorius furo*. Vaalean keltainen, punasilmäinen. Hillerin värimuunnoksena pidetty. Jo vanhalla ajalla kesytetty ja käytetty villikaniinien metsästyksessä.
12. TUHKURI eli VESIKKO — *Vison lutreola*. Asustaa vesien lähettyvillä, pyydystää kaloja ja sammakoita. Itäinen imettäväinen, puuttuu Skandinaviasta, meillä levinnyt Kemian tienoille pohjoisessa. Turkiseläin.
13. AHMA — *Gulo luscus*. Jykevärakenteinen, sisukas ja raatelevainen näätäpeto, poronomistajien silmittömästi vihaama. Nyt etupäässä vain Pohjois-Suomessa ja Lapissa, ennen etelämpänäkin esiintynyt.
14. SAUKKO — *Lutra lutra*. Notkea, vahvahäntäinen vesieläin. Kalojen syöjä. Sisävesien ja merien rannoilla Etelä-Suomesta Lappiin. Arvokas turkiseläin, vähiin hävitetty.
15. MÄYRÄ I. METSÄSIKA — *Meles meles*. Matalajalkainen kanta-astuja, kaikkiruokainen kaivaja ja tonkija. Äreä eläin. Verrattain yleinen Etelä-Suomen hakamailla. Karvoista tehdään pensseleitä.
16. AMERIKAN MÄYRÄ — *Taxidea taxus*. Amerikkalainen sijaislaji. Hyvin maanalainen, arka eläin, mainio kaivaja. Jyrsijäin hätyyttäjä. Yleinen P.-Amerikan preerioilla.
17. SKUNKKI I. HAISUNÄÄTÄ — *Chincha mephitis*. Amerikkalainen nääteläin, tunnettu hyvästä turkiksestaan sekä tehokkaasta hajuaseestaan.

Koiranheimoisia

18. SUSI — *Canis lupus*. Euroopan vaarallisin ja raatelevin peto, yleisin Venäjällä. Suomessa levinnyt ennen yli maan, nyt viimeisinä rippeinä Laatokan Karjalassa sekä Lapin tuntureilla. Nopeana ja kestäväenä juoksijana harhautuu susi vielä joskus Länsi-Suomeen saakka. Kesällä se on arka ja erakkomainen salonasukas, talvella laumoissa liikkuva. Suomessa ovat vielä hyvässä muistossa "susivuodet" 1881—1882, jolloin sudet laumoissa Länsi-Suomen asutuimpia seutuja samoten ilmestyivät talojen pihamaille ja sieppasivat saaliikseen koiria ja lapsia. Yksistään Turun lähiympäristössä ne söivät 22 lasta. Suden pääravintona ovat jänikset. Suden ja koiran risteytymä "susikoira" on hyvä talonvahti. — Korkeasaaren "Rusi" on puhtasrotuinen susi, syntynyt Leipzigin eläintarhassa ja toiminut aikansa talonvahtina Tuomarkylän kartanossa Helsingin pitäjässä.
19. KETTU — *Vulpes vulpes*. Tavoiltaan hyvin tunnettu kansansatujen ovela "Mikko Repolainen", pikkunakertajain hävittäjä, riistan verottaja. Melko yleinen Etelä-Suomesta Lappiin, runsaimmin asutuilla seuduilla. — Kettu kesyyntyy joskus. Korkeasaaren uroskettu "Tuija" on tästä hyvä esimerkki. Tuttuja se tervehti jo kaukaa häntää heiluttaen ja inisten, lähelle päästyään nuolaisee kättä sekä heittäytyy pitkälleen hyväilyjä odottaen.
20. HOPEAKETTU. — *Vulpes vulpes argentatus*. Tavallisen ketun värimuunnos, jäsen värisarjassa punakettu—ristikettu—hopeakettu—mustakettu. Arvokas turkiseläin. Luonnossa harvinainen, kasvatetaan tarhoissa. Tarhahopeaketut, niin myös korkeasaarelaiset, ovat etupäässä pohj.-amerikkalaista kantaa.
21. NAALI I. NPAKETTU — *Vulpes lagopus*. Talvella valkea, kesällä harmahtava. Sopolien ja haaskojen syöjä. Esiintyy Jäämeren ympäristössä; meillä harvinaisena Lapissa. Rauhoitettu.

22. SINIKETTU — *Vulpes lagopus cinereofuscus*. Edellisen värimuunnos, läpi vuoden tumma, esiintyy samoilla alueilla. Arvokas turkiseläin, myös tarhoissa kasvatettu. Meillä hyvin harvinainen. Rauhoitettu.

Karhunheimoisia

23. TAVALLINEN I. RUSKEA MAAKARHU — *Ursus arctos*. Euroopan kookkain peto. Suomessa enää Rajakarjalassa ja Pohjois-Suomessa. Rauhallinen kanta-astuja, kaikki ruokainen, perso makealle. Lihan makuun päästyään muuttuu kuitenkin vaaralliseksi karjankaatajaksi. Nukkuu talviunta pesässään, koiras kaatuneen puun alla, naaras tavallisesti risupesässä, jossa synnyttää tammi—helmikuulla 2—3 pentua. Nuoret karhut ovat hyvin leikkisiä, kuuluvat eläintarhojen huvittaviimpiin nähtävyyksiin. Karhu lisääntyy usein vankeudessa. Korkeasaaren nykyinen karhupari ”Maija” ja ”Eljas” ei ole antanut jälkeläisiä.
24. MALAJILAISKARHU — *Ursus malayanus*. Säyseä hedelmänsyöjä Taka-Intiasta. Hyvä kiipeilijä. Kestää talvemme ulkosalla.
25. JÄÄKARHU — *Ursus maritimus*. Pohjoisen Jäämeren jääkenttien ja rantojen valtiias. Kavala, vaarallinen peto, hylkeitten pyytäjä. Vaikka onkin Pohjolan asukas, osaa silti nauttia kesäisestä auringonpaisteesta.
26. SUPI I. PESUKARHU — *Procyon lotor*. Amerikkalainen puolikarhu, pohjoisimpana Etelä-Kanadassa. Kaikkiruokainen kiipeilijä, yöeläin. Saanut nimensä taipumuksestaan viruttaa ruokansa ennen syömistä. Vaipuu kylmässä ilmanalassa talviuneen. Hyvin kesyttyväinen. Korkeasaaren pesukarhut ovat useasti penikoineet. Tärkeä turkiseläin.
27. NENÄ- I. KÄRSÄKARHU — *Nasua narica*. Puuelämää viettävä päiväeläin, myös puolikarhuja, kotoisin trooppilisesta Amerikasta.

Hylkeitä

28. NORPPA I. KIEHKURAISHYLJE — *Phoca foetida*. Itämeressä yleinen, n.s. ”jäte-eläimenä” jääkauden jälkeiseltä merivaiheelta myös sisävesissä, Laatokassa ja Saimaan- vesistössä esiintyvä, kummassakin erikoisena rotuna. Pääleviämisalue Jäämeri. Lyhytkuonoinen; turkissa vaaleita renkaita tummalla pohjalla.
29. HALLI I. HARMAAHYLJE — *Halichoerus grypus*. Harmaa, mustalla kirjavoitu. Pitkäkuonoinen, kasvaa edellistä suuremmaksi, 2 m. mittaiseksi. Itämeressä ja Pohjoisessa Jäämeressä.

Jyrsijöitä

30. SIIPIORAVA — *Pteromys volans*. Harmaaturkkinen yöeläin, sekametsien asukas. Liitelee kymmeniä metrejä puusta puuhun liitonahkansa avulla. Itäinen laji, puuttuu Skandinaviasta. Yleinen Etelä-Suomen sekametsissä.
31. ORAVA — *Sciurus vulgaris*. Kaikille tuttu havumetsien asukas, ”huppuhäntä”.
32. PIISAMIMYYRÄ — *Fiber zibethicus*. Suuri pohjoisamerikkalainen myyrälaji. Vesi-eläin; pääravintonaan vesikasvit. Maapallon tärkeimpiä turkiseläimiä. Tuotu Suomeen turkiskasvatusta varten v. 1922 ja täällä täysin kotiutunut.
33. TAVALLINEN JÄNIS — *Lepus timidus*. Yleisesti tunnettu eläin. Kesällä harmaanruskea, talvella valkea, korvankärjet mustat. Yleinen Etelä-Suomesta Lappiin.

34. RUSAKKOJÄNIS — *Lepus europaeus*. Läpi vuoden ruskeaselkäinen. Levittäytynyt viimeisinä vuosikymmeninä Suomeen idästä ja monin paikoin valloilleen laskettu. Viljelysmaiden asukas, vahingollinen hedelmäpuille. Suuressa osassa Etelä- ja Keski-Suomea.
35. KANIINI — *Oryctolagus cuniculus*. Villinä Keski- ja Etelä-Euroopassa. Australiaan vietynä siellä lisääntynyt maanvaivaksi. Vuosisatoja kotieläimenä pidetty hovin, lihan ja nahnan vuoksi. Viime aikoina on kehitetty monia uusia turkiskaniinirotuja, kuten sinisilla-, havanna-, rexkaniinit y.m.
36. PIIKKISIKA — *Hystrix cristata*. Välimerenmaista kotoisin oleva jyräjä, selkä- ja häntäkarvojen tilalla pitkät, ulosharjettavat piikit. Kasvissyöjä.
37. MARSU — *Cavia cobaya*. Etelä-amerikkalainen, sukua piikkisialle. Koe-eläimenä käytetty.

Kavioeläimiä

38. SKOTLANNINPONI — *Equus caballus*. Pienikokoinen hevosrotu Skotlannista.
39. AASI — *Equus asinus*. Tärkeä kotieläin Välimeren maissa, kotoisin Afrikasta.

Märehtijöitä

40. PORO I. PEURA — *Rangifer tarandus*. Pohjanperäläisten tärkein kotieläin. Meillä Lapin oloissa korvaamaton. Jäkälänsyöjä. Molemmat sukupuolet sarvellisia, pudottavat sarvensa eri aikoina syysmyöhästä kesään. Korkeasaaren ajoporot, "Musta" ja "Saivo", ovat leikattuja porohärkiä, kotoisin Ylitorniosta.
41. HIRVI — *Alces alces*. Metsiemme uljas kruunupää. Vain uroksella sarvet, jyrävät ja leveät. Hajallisena kantana etelästä Petsamoon. Rauhoitettu. Hirven pääruokana luonnossa ovat pienet puun vesat sekä erilaiset ruohot, varsinkin suokasvit, talvella määnyn kuori ja pienten mäntyjen latvat. Syys—lokakuulla urokset kahakoivat ankarasti keskenään. Korkeasaaren nuori uroshirvi "Tapio" on syntynyt kesällä 1933 ja vangittu Kangasalla, naaras "Tuulikki" kotoisin Espoosta, syntynyt keväällä 1934.

Korkeasaaren
ajoporot.

42. SAKSANHIRVI — *Cervus elaphus*. Keski- ja eteläeurooppalainen hirvieläin, pyökki-metsien komistus, esiintyy vielä Etelä-Skandinaviassa. Ruotsin kuninkaiden aikoinaan Ahvenanmaalla metsästämä. Uroksella liereät sarvet.
43. KUUSIPEURA — *Dama dama*. Pienehkö hirvieläin, koteutettu moniin Euroopan maihin, m.m. Ruotsiin. Alkuperäiseksi kotiseudukseen arvellaan Välimerenmaita. Vanhan uroksen sarvet päästä latuskaisiksi leviävät. Vasikoi säännöllisesti Korkeasaarella.
44. METSÄKAURIS — *Capreolus capreolus*. Pieni ja siro hirvieläin, yleinen Keski- ja Etelä-Euroopan metsissä, mutta esiintyy vielä Etelä-Norjassa ja Ruotsissa ja on useita kertoja tavattu Suomessakin, nähtävästi Suomenlahden eteläpuolisista maista tänne eksyneenä. Uroksella pienet pystyt, 3-haaraiset hankasarvet. Ruumiin takamuksissa valkea ”peili”, joka tekee lauman jäsenille helpommaksi seurata johtajaansa. Arka ja varovainen eläin, metsästyksen kohteena tärkeä. Korkeasaaren metsäkauriit on saatu vaihtamalla Prahan eläintarhalta.
45. PIISONIHÄRKÄ — *Bison bonasus*. Suuri nautaeläin, jota ennen oli miljoonittain P.-Amerikan ruoholakeuksilla, nyt vain joitakin tuhansia rauhoitettuja Yhdysvaltojen ja Kanadan kansallispuistoissa, yksityisten hallussa ja eläintarhoissa. Korkeasaaren piisonihärkä ”Ukko” ei ole puhdasrotuinen, vaan on siinä sekoitusta eurooppalaisesta sijaislajista, visentistä, joka maailmansotaan asti eleli luonnonvaraisena Bialovickan metsäseuduilla Liettuassa, vaan jota nyt on enää harvoja puhdasrotuisia yksilöitä ihmisen hoidossa. ”Ukko” on syntynyt Kööpenhaminassa.
46. VESIPUHVELI — *Bos bubalis*. Harvakarvainen työjuhta. Etelä-Aasiasta Välimerenmaihin. Villinä rämeiköiden asukas. Taka-Intiassa ja läheisessä saaristossa.
47. KESY LAMMAS — *Ovis aries*. Villanantajana korvaamaton. Korkeasaarella on näytteillä valkeita ja harmahtavia sekä mustankirjavia suomalaisia maatiaislampaita.
48. MUFFLONLAMMAS — *Ovis musimon*. Välimeren saarilla esiintyvä villilammas, pohjois-eurooppalaisten lammasarotujen kantamuotona pidetty. Karitsoi säännöllisesti Korkeasaarella.
49. VUOHI — *Capra hircus*. Tärkeä lypsyläin, vallankin vuoristoseuduilla Välimerenmaissa. Suomessa toisarvoinen. Molemmat sukupuolet sarvekkaat. Polveutuu aasialaisesta betsoarivuohesta.
50. KAKSIKYTTYRÄINEN KAMELI — *Camelus bactrianus*. Luonnonvaraisena Sisä-Aasiassa. Kesyttetty ja käytetty jo vuosituhansien aikana kuormankantajana Kiinan ja Siperian välisessä karavaaniliikenteessä. Kestää hyvin pitkäaikaista janoa, hieta- ja lumi-myrskyjä. Tyytyy kovaan ja kuivaan rehuun. Korkeasaaren ”Maija”-kameeli on syntynyt Pietarin eläintarhassa.

Sikoeläimiä

51. VILLISIKA I. METSÄKARJU — *Sus scrofa ferus*. Kaikkiruokainen lehtimetsien ja rämeiköiden asukas Keski- ja Etelä-Euroopassa, Pohjois-Afrikassa, sekä laajalti Aasiassa. Aikoinaan esiintynyt jopa Etelä-Ruotsissa. Kesysian kantamuoto, jo kivikaudella kesytetty. Villisika on raju ja voimakas eläin, vanha karju voi painaa 200 kg. Teräväkärkissä torahampaissaan sillä on pelottavat aseet. Villisika tekee suurta vahinkoa viljelyksillä, mutta on jännittävän metsästyksen kohteena vanhastaan arvossapidetty. Nuoret pormaat ovat pitkittäisjuovaiset. Korkeasaaren villisiat ovat kotoisin Tšehkoslovakiasta, syntyneet Prahan eläintarhassa.

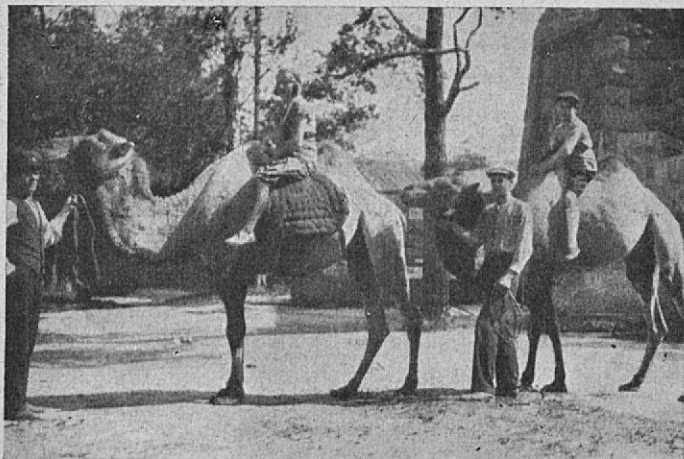
Hyönteissyöjiä

52. SIILI — *Erinaceus europaeus*. Selkäpuolen karvat piikeiksi muuttuneet. Vetäytyy ahdistettaessa palloksi. Yöeläin, ravinto pikkueläimiä. Talvella horroksissa. Tavataan Etelä-Suomessa. Korkeasaarella on siilejä vapaudessa, mutta piilevät päiväsaikaan.

LINTUJA

Varpuslintuja

- Akvaariorakennuksen toisessa lentohäkissä pidetään näytteillä erinäisiä kotimaisia peipposlintuja. Niitä ovat: KELTSIRKKU — *Emberiza citrinella*, yleinen kautta Suomen, kesällä harvoissa metsissä, talvella parvissa varpusten keralla pihalla ja teillä. PUNATULKKU — *Pyrrhula pyrrhula*, hyvin tunnettu paksunokkainen lintu, pesii synkissä metsissä ja liikkuu syksyllä ja talvella ruuanhaussa asutuilla paikoilla. Tavallinen PEIPPO — *Fringilla coelebs*, maamme ehkä yleisin laululintu, muuttaa talveksi etelään. VIHREÄPEIPPO — *Chloris chloris*, Etelä-Suomessa yleinen puistoissa ja metsänlaiteilla. VIHREÄVARPUNEN — *Acanthis spinus*, pieni suosittu laulaja, kuusikoiden asukas, useimmat muuttavat samoin kuin edellisessäkin lajissa. URPIAINEN — *Linaria linaria*, Lapin ja Pohjois-Suomen lintuja, kiertelee syksyisin ja talvella Keski- ja Etelä-Suomessa isoissa parvissa, jotka laskeutuvat koivuihin ja leppiin pähkylöitä syömään. TIKLI — *Carduelis carduelis*. Pesii harvinaisena Etelä-Suomessa. Kieppuu kuivissa ohdakkeissa ja takiaisissa, joiden pähkylöitä syö.
60. Ulkolaisia peipposlintuja edustaa: KANARIALINTU. — *Serinus canarius*, tunnettu häkkilintu, kotoisin Kanarian saarilta, luonnossa vihreävarpusta muistuttava. Ihmisen hoidossa kehitetty monellaisia keltaisia ja valkeita rotuja. Muita lentohäkin varpuslintuja: PUNARINTA — *Erythacus rubecula*. Hyönteissyöjä, hyvä laulaja, pesii kuusikoissa Etelä-Suomesta Ouluun. KOTTARAINEN — *Sturnus vulgaris*. Pönttöön pesivä

Kamelit
liikkeellä.

- puistolintu, kesän ensi viestin tuojia. Miellyttävä laulaja, oppii vieraita ääniä. Levittäytymässä pohjoista kohti, merenrannikolla jo Torniossa. Omassa häkissään on ORANS-SITRUPIAALI — *Icterus jamaicensis*. Oranssinkeltaisen ja mustan kirjava, pitkänokkainen lintu, kauneimpia edustajia etelä-amerikkalaisista trupiaalilinnuista. Hyviä laulajia, sukua kottaraiselle. Ulkohäkeissä ovat: KORPPI — *Corvus corax*. Rumaääninen haaskojen syöjä, pesärosvo, pienempien imettäväisten ja lintujen surmaaaja, maassamme täitänykyä etupäässä vain synkissä havumetsissä. Elää hyvin vanhaksi. NÄRHI — *Garrulus glandarius*. Kaunis punaharmaa varislintu, päässä töyhdyntäpainen, siivissä sinistä kirjailua. Yleinen Etelä- ja Keski-Suomen metsissä. Rumaääninen, kaikkiruokainen pesärosvo.

Kiipijöitä

Niitä on Korkeasaarella vain papukaijoja, enimmäkseen hyvin räikeänvärisiä ja meluisia lämpöisen ilmanalan lintuja. Huonoja lentäjiä, mutta kiipeilevät sitä enemmän aarniometsien puissa pihtimäisten jalkojensa ja voimakkaasti koukistuneen nokkansa avulla. Kovien ja pehmeiden hedelmien sekä versojen syöjiä. Pehmeäkielisiä, toiset oppivat matkimaan ihmispuhetta; toisilla heleä lauluääni. Korkeasaaren papukaijoista mainittakoon seuraavat:

66. Kauniin silkoinen SEPELPAPUKAIJA — *Palaeornis torquata*, kotoisin Intiasta; häkkitoveruksina olevat valkeat lajit, australialainen KeltaHuntakakadu — *Cacatua galerita* ja Uudelta Guinealta kotoisin oleva TRITONKAKADU — *Cacatua triton*, jonka paljas silmänypäry on sininen. Myös on joitakin eteläamerikkalaisia AMATSONIPAPUKAIJOJA — *Chrysotis*-suvun lajeja. Pienellä, pitkäpyrstöisellä LAULUPAPUKAIJALLA — *Melopsittacus undulatus*, joita on monia, on akvaariohuoneessa oma lento-osastonsa. Tämä heleä-ääninen, seuraarakastava laji on kotoisin Australiasta.

Petolintuja

Haukkoja ja kotkia

71. Tummaselkäinen, pitkäsiipinen MUUTTOHAUKKA — *Falco peregrinus*, kaikille itseään pienemmille ja osaksi suuremmillekin linnuille vaarallinen pikalentäjä, rauhoitettu harvinaisuutensa takia, ja sen pienoiskuva, Etelä- ja Keski-Suomessa yleinen
72. NUOLIIHAUKKA — *Falco subbuteo*, joka sieppaa pääskysenkin lennosta, sekä pienin haukoistamme, POUTAHAUKKA — *Falco aesalon*, sekin pikkulintujen sieppaaja, varsinaisesti pohjoissuomalainen laji. Jalo haukkoihin, joita edellämäinitut edustavat, on myös luettu ruskeaselkäinen TUULIIHAUKKA — *Falco tinnunculus*, joka aukeiden maiden yllä lelutellen syöksyy maassa hiipivien hiirien ja myyrrien kimppuun ja on hyödyllisenä rauhoitettu. Samasta syystä rauhoitettuja ovat isommat lajit, MEHILÄISHAUKKA — *Pernis apivorus* ja HIIRIIHAUKKA — *Buteo buteo*, molemmat verrattain yleisiä Etelä- ja Keski-Suomessa. Kaikki yllämainitut lajit ovat muuttolintuja. Suomessa osaksi talvehtivat suurin haukkamme KANAHAUKKA — *Accipiter gentilis*, riistalintujen ja jäniksien kauhu, maassamme liiankin yleinen laji, sekä sitä suuresti muistuttava, pienempi VARPUSHAUKKA — *Accipiter nisus*, hurjanrohkea ja nopeaotteinen pikkulintujen vihollinen. Kotkia edustavat: MAAKOTKA — *Aquila chrysaëtes*, jylhien kal-

- liomaiden valtiat. Petolinnuistamme voimakkein, vaarallinen, paitsi kaikenlaisille kookkaammille linnuille, jäniksille, lampaille ja poronvasikoille. Suhteellisen niukkuutensa vuoksi on tämä uljas luontokappale rauhoitettu muualla paitsi Oulun läänissä. PIENEMPI KILJUKOTKA — *Aquila naevia*, joskus maahamme eksynyt pieni kotkalaji, pesii Keski- ja Etelä-Euroopassa. MERIKOTKA — *Haliëtus albicilla*. Erotetaan maakotkasta m.m. alaosaan paljaiden nilkkojensa kautta. Tulee maakotkaakin isommaksi. Syö kaloja, vesilintuja ja hylkeen poikasia. Maassamme harvoja pesiviä pareja jällellä etupäässä Pohjanlahden rannoilla. Rauhoitettu muuttolintu. KALASÄÄSKI — *Pandion haliaëtus*, pienin ja yleisin kotkamme. Vahvaraajainen syöksysukeltaja.

Korppikotkia

83. KONDORIKOTKA — *Sarcorhamphus gryphus*, korppikotkista uljain. Etelä-Amerikan Andien vuoriston asukas. Leijale pilvien tasalla haaskoja tähyillen. Uroksella otsaharja. MUNKKIKORPPIKOTKA — *Vultur monachus*. Muistuttaa erinäisissä lepoasenoissa raukukseen vaipunutta munkkia. Pesii Välimerenmaissa ja Keski-Aasiassa. Haaskansyöjä, mutta saalistaa sen ohella yleiseen myös eläviä eläimiä.

Pöllöjä eli yöpetolintuja

85. Otsatöyhtöinen, iso HUUHKAJA — *Bubo bubo*, synkkiä, kallioisten havumetsien asukas, variksen verivihollinen, oravien, jäniksien ja riistalintujen hävittäjä. Ollut ennen yleinen kautta maan, nyt jo harvinaistunut. Käytetty ”syöttinä” variksenmetsästyksessä. Korkeasaarella on muuan tällaista virkaa tehnyt yksilö, joka on ollut ihmisen hoidossa jo yli 30 vuotta. Pitkistä otsatöyhtöistään tunnetaan myös maan eteläosissa pesivä, pienempi 86. SARVIPÖLLÖ — *Asio otus*. Sille läheinen on SUOPÖLLÖ — *Asio flammeus*, joka on 87. varsinaisesti pohjoissuomalainen, maassa oleksiva laji. Molemmat ovat hyödyllisiä pikkujyrsijäin hävittäjiä ja sellaisina rauhoitettuja. Komea on Lapissa pesivä, miltei valkea 88. TUNTURIPÖLLÖ — *Nyctea nyctea*, sopulien surma, sekin pesimäalueensa olojen mukaisesti maassa lepäilevä laji. Yleisiä pikkupöllöjämme on tanakka HELMI. I. TARHA-PÖLLÖ — *Aegolius tengmalini*, kumpikin hiirien hävittäjiä, jälkimmäinen sen ohella 89. pikkulintujen ahdistelija. Sarjaa täydentävät valonarka KISSA. I. YÖPÖLLÖ — *Strix aluco*, maan eteläosissa tätänykyä ehkä yleisin pöllölaji, sekä harvinaisempi sukulaisensa 90. VIIRUPÖLLÖ — *Strix uralensis*. Häkissään istuvia yöpöllöjä käyvät vapaudessaan elävät lajitoverit pimeinä syysöinä usein tervehtimässä.

Kanalintuja

92. METSÄSTYSFASAANI — *Phasianus colchicus*. Naaras vaatimattomasti maanvärinen, uros loistavan metallinhoitoinen, ruumis ruskea, päässä vihertävää ja punaista. Tärkeä 93. riistalintu, koteutettu monin paikoin Euroopassa, myös Etelä-Suomessa. KULTAFASAANI 94. *Chrysolophus pictus*. Kotoisin Intiasta. AMHERSTFASAANI — *Thaumalea amherstiae*, 95. uros, kuten edellisellä, hyvin loistavanvärinen. Kiinasta. HOPEAFASAANI — *Gennaeus nyctemerus*. Myös Kiinasta. RIIKINKUKKO — *Pavo cristatus*. Ylpeä koristelintu, kotoisin Intiasta. Joitakin yksilöitä saarella vapaudessaan. KALKKUNA — *Meleagris gallopavo*. Amerikkalainen kesylintu. Luonnonvaraisena pensaspreerioilla. Intiaanit kesyttäneet ennen eurooppalaisten maahantuloa. Kasvatetaan paistin takia. Eri värityypppejä:

98. *valkea kalkkuna* ja *pronssikalkkuna*. Kulkevat vapaasti saarella. HELMIKANA — *Nu-*
 99. *mida meleagris*. Afrikalainen koristelintu. Liikkuu vapaasti saarella. KESYKANA —
Callus domesticus. Polveutuu intialaisesta bankivakanasta. Monia rotuja, esim. pieni
 100. KÄÄPIÖKANA sekä JAPANILAINEN SILKKIKANA, jonka höyhenpuku on untuva-
 101. mainen ja heltat sinervät. PELTO- I. TURKINPYÖ — *Perdix perdix*. Arka ja turvaton
 viljelysmaiden asukas. Levittäytynyt viime vuosisatoina maahamme Venäjältä käsin.
 102. METSO — *Tetrao urogallus*. Maamme komein villi kanalintu. Havumetsien asukas,
 103. levinnyt Etelä-Suomesta Lappiin. Tärkeä riistalintu. TEERI — *Lyrurus tetrrix*. Lovipurs-
 töinen, edellistä pienempi. Suosii sekametsiä. Etelä-Suomesta Lapin rajoille. Tärkeä
 104. riistalintu. METSÄKANA — *Lagopus lagopus*. Kesällä ruskeankirjava, talvella valkea.
 Asuu soiden laiteilla ja tunturien rinteillä. Etelä-Suomesta Jäämeren rannoille, poh-
 joisessa yleisempi.

Kahlaajia

105. KURKI — *Grus grus*. Tuhkanharmaa, isoin kahlaajistamme. Kaihtaa asutuksia. Pesii
 soilla, eniten Pohjois-Suomessa. Kaikkiruokainen. Älykäs, kesyttyväinen lintu. Monia
 106. liikkuu vapaudessaan Korkeasaarella. LEHTOKURPPA — *Scolopax rusticola*. Maan-
 107. värinen, kosteiden pensastometsien asukas. Etelä- ja Keski-Suomessa. Riistalintu. ISO-
 KUOVI — *Numenius arquata*. Etelä- ja Keski-Suomessa yleinen soiden ja kosteiden
 niittyjen asukas. Tunnetaan helposti pitkästä, kapeasta, alaskaareutuvasta nokastaan.
 108. KAISLARÄÄKKÄ — *Porzana porzana*. Harvinainen rantaruohostojen asukas Etelä- ja
 Keski-Suomessa. Selkäpuolelta vihertävänruskea.

Astujia

109. HARMAAHAIKARA — *Ardea cinerea*. Muistuttaa väriykseltään kurkea. Asuu ran-
 noilla, syö kaloja, sammakoita y.m. pienempiä eläimiä. Pesii puuhun. Harvinainen Suo-
 messa, mutta joskus pesinyt. Levinnyt Etelä- ja Keski-Euroopassa sekä Aasiassa. Näyt-
 teillä lokkilammikossa.
 110. VALKEA TUONENKURKI I. KATTOHAIKARA — *Ciconia ciconia*. Harvinainen vie-
 ras Suomessa. Asuttujen paikkojen lintu Keski- ja Etelä-Euroopassa. Pesii tavallisesti
 katolle. Muuten elämäntavoiltaan edellisen kaltainen. Liikkuu vapaana Korkeasaarella.
 111. FLAMINKO — *Phoenicopterus roseus*. Kauniisti ruusunhohteinen, luonnottoman pitkä-
 koipinen ja -kaulainen rantojen asukas. Kerran eksynyt Suomeen. Pesii Välimeren
 maissa ja Keski-Afrikassa. Näytteillä vesilintutarhassa.

Sälönokkaisia

112. ISOJOUTSEN — *Cygnus cygnus*. Suurin sälönokkaisemme. Pesii Lapin, Pohjois- ja Itä-
 Suomen rauhallisten erämaanjärvien ja -jokien rannoilla, mutta on jo hyvin harvinainen.
 113. Rauhoitettu. Äreä lintu (varottava!). KYHMYJOUTSEN — *Cygnus olor*. Musta otsa-
 kyhmy nokan tyvessä. Yleinen koristelintu, pesivänä etupäässä Mustan ja Kaspiannmeren
 tienoilla sekä Keski-Siperiassa. METSÄHANHI — *Anser segetum*. Nokka keskeltä rus-
 keankeltainen, tyvi ja kynsi mustat, koivet punakeltaiset. Pesivänä jokseenkin samoilla
 115. seuduilla kuin isojoutsen. Näytteillä lokkilammikossa. MERIHANHI I. HARMAAHANHI
 — *Anser anser*. Nokka yksivärinen, vaaleanpunainen tai ruskeankeltainen, koivet vaa-
 leanihopunaiset, takaselkä tuhkanharmaa. Pesivänä Suomen- ja Pohjanlahden ulkosaaris-

116. tossa. Näytteillä lokkilammikossa. KESYHANHI — *Anser anser domesticus*. Polveutuu edellisestä. Keski- ja Itä-Euroopassa hyvin tavallinen kotilintu. Monia rotuja. Vesilintu-tarhassa. ISO-KILJUNHANHI — *Anser albifrons*. Valkeasta otsatäplästään tunnettu.
117. Jäämeren rannoilla pesivä laji. Lokkilammikossa. LYHYTNOKKAHANHI — *Anser brachyrhynchus*. Heleänpunainen nokanvanne. Edellistä vieläkin pohjoisempi. Pesii
118. Huippuvuorilla ja muilla Jäämeren saarilla. Lokkilammikossa. VALKOPOSKIHANHI — *Branta leucopsis*. Ruumiin etuosa muuten musta, mutta otsa, pösket ja kurkku kel-
119. lanvalkeat. Asustaa samoilla seuduin kuin edellinen. Lokkilammikossa. HEINÄSORSA — *Anas platyrhynchos*. Yleisin sorsalajimme. Suosii ruohoisia vesiä. Jotkut talvehtivat
120. meillä. Tärkeä riistalintu. Metsälintuhäkissä. ANKKA — *Anas platyrhynchos domestica*.
121. Kesylintu, juontuu heinäorsasta. Useita rotuja. MYSKIANKKA — *Anas moschata*. Kesy-
122. tetty etelä-amerikkalainen villisorsa; valkoisenkirjava, uroksen nokan työssä kyhmy.
123. Vesilintutarhassa. HAAPANNA — *Anas penelope*. Ruohoisissa vesissä Etelä-Suomesta Jäämeren rannoille.

Melajalkaisia

124. MERIMETSO — *Phalacrocorax carbo*. Tumma tankeapyrstöinen lintu, ahdas kalan-syöjä. Pesii lintuvuorilla Jäämeren rannikoilla, toinen kanta Keski-Euroopassa. Lokki-
125. lammikossa. PELIKAANI — *Pelecanus onocrotalus*. Kalan ja sammakoitten syöjä, tun-nettu yhteiskalastuksistaan. Kuljettaa ruokaa tilavassa leukapussissaan. Kaakkois-Euroo-pan lintuja. Vesilintutarhassa.

Pitkäsiipisiä

126. HARMAALOKKI — *Larus argentatus*. Harmaaselkäinen. Pesii merenrannoillamme.
127. Haaskansyöjä, vesilintujen, munien ja poikasten hävittäjä. SELKÄLOKKI — *Larus fuscus*. Mustaselkäinen kalansyöjä. Sisävesienkin varsilla asustava.

MATELIJOITA

128. KYKKÄÄRME — *Vipera berus*. Tumma sahalaitainen juova selässä. Myrkyllinen. Elää pääasiallisesti pikkujyrsijöillä. Yleinen, levinnyt Etelä-Lappiin. TARHAKÄÄRME — *Tropidonotus natrix*. Niskassa kahden puolen kellervä täplä. Myrkytön. Sammakoiden ja kalojen syöjä. Menee usein veteen. Etelä- ja Keski-Suomessa.
130. KUNINGASKÄÄRME — *Boa constrictor*. Kasvaa 3—3½ metrin mittaiseksi. Myrkytön, tappaa uhrinsa, pienehköt imettäväiset ja linnut, kuristamalla. Etelä-Amerikan metsissä.
131. EUROOPPALAINEN SUOKILPIKONNA — *Emys orbicularis*. Pieni, litteä, jaloissa räpylät. Pikku vesissä Keski- ja Etelä-Euroopassa. Syö sammakonpoikasia, kaloja y.m.s.
132. KREIKAN KILPIKONNA — *Testudo graeca*. Kuperakilpinen maakilpikonna. Töppö-jalat. Syö kasviksia. Etelä-Euroopassa.

KALOJA

133. KULTAKALA — *Carassius auratus*. Värimuunnos ruutanalle läheistä sukua olevasta lajista. Kotoisin Itä-Aasiasta, missä japanilaiset ja kiinalaiset ovat kauan sitä hoidelleet.

Akvaariorakennuksessa.

134. KULTASÄYNE — *Leuciscus idus auratus*. Tavallisen säyneen värimuunnos. Korkeasaaren yksilöt ovat kotoisin Aulangon kansallispuiston lammikoista.

HYÖNTEISIÄ

135. MEHILÄINEN — *Apis mellifica*. Välimerenmaiden hyönteisiä. Monia rotuja, ollut ihmisen hoidossa vanhalta-ajalta. Korkeasaaren mehiläisyhteiskunnalla on laatikkopesänsä nurmikolla puutarhurin rakennuksen edustalla.

Hauskan muiston

KORKEASAARESTA

saatte ostamalla valokuvia sen asukkaista. Saatavana akvaariorakennuksessa, näkötornissa ja kivennäispaviljongissa.

Valokuvauksen suorittanut tunnettu taidevalokuvaaja Eino Mäkinen.

KONEITA, KONETARVIKKEITA, RAUTAA, METALLEJA,
KEMIKALIOITA, RAAKA-AINEITA, ÖLJYJÄ ja RASVOJA

toimittaa

Mercantile

Helsinki

Puh. 30731

VALLILAN PUUTAVARA OY.

Konttori ja lautatarha: Teollisuusk. 3, Vallila. Puh. 72 730 & 71 249

HÖYLÄÄMÖ JA LAUTATARHA:

Sörnäisten Rantatie 19. Puh. 71 132

Aina varastossa:

Höyrykuivattuja lattialankkuja sekä höylättyä, sahattuja ja veistettyjä puutavaroita, koivulankkuja ja -lautoja, varasto-ovia, koivufaneeria.

Korkeasaaren laivojen kulkuvuorot

Lähtö Pohjoissatamasta *arkipäivisin* klo 9.30 alkaen joka täysi- ja puolilyönnillä. Paluu 10 minuuttia myöhemmin.

Sunnuntaisin kulkevat laivat klo 9.30 alkaen joka täysi- ja puolilyönnillä.

Viimeinen laiva lähtee sekä arki- että pyhäpäivinä kaupungista aikana 1/5—30/6 klo 22.50; 1/7—31/7 klo 23.30; 1/8—31/8 klo 22.50; 1/9—30/9 klo 21.50. — Paluu Korkeasaarelta 10 minuuttia myöhemmin.

Sunnuntaisin ylimääräisiä vuoroja tarpeen mukaan

LIPPUJEN HINNAT:

<i>Kokolippu meno ja paluu</i>	<i>Smk. 4:—</i>
<i>meno tai paluu</i>	<i>„ 2:—</i>
<i>Puolilippu (lapsilta)</i>	
<i>meno ja paluu</i>	<i>„ 2:—</i>
<i>meno tai paluu</i>	<i>„ 1:—</i>